

Analiza wybranych zagadnień prawa o ruchu drogowym w wybranych krajach europejskich

Sylwia Dyraga, Marek Jaśkiewicz, Miłosz Poliak, Dariusz Więckowski

W artykule omówiono wybrane zagadnienia prawa drogowego w krajach: Polska, Wielka Brytania, Niemcy, Węgry. Przedstawiono obowiązujące w każdym w tych państwach definicje wypadku drogowego, a w Polsce również kolizji drogowej. Dokonano porównań: dopuszczalnego poziomu alkoholu we krwi kierowcy, dopuszczalnych prędkości na wybranych drogach. Porównano definicje wypadku drogowego i podziału wypadków drogowych ze względu na stopień ich ciężkości.

WSTĘP

Jednym z najważniejszych problemów społecznych XXI wieku jest bezpieczeństwo ruchu drogowego [2]. Temat bezpieczeństwa ruchu drogowego jest istotny, ponieważ w wypadkach co roku ginie znaczna liczba osób - w Unii Europejskiej w 2014 roku było to liczba 25 900 [3]. Na drogach w Polsce i w Europie od lat obserwować można rosnące natężenie ruchu drogowego. potwierdza to wzrastająca liczba zarejestrowanych pojazdów w krajach Europy Świadczy, ale również świadczy o zwiększającej się mobilności społeczeństw. Rezultatem tego są nie tylko problemy związane z oddziaływaniem transportu na środowisko, ale przede wszystkim ryzyko powstawania wypadków komunikacyjnych i ich konsekwencje. Następstwa wypadków drogowych są zasadniczym problemem społeczno-ekonomicznym. W ruchu drogowym zagrożenie wypadkowe rozumiane jest jako wystąpienie kolizji pomiędzy [2, 3]: pojazdem i człowiekiem, pojazdami, pojazdem oraz nieruchomą przeszkodą

1. PRAWO O RUCHU DROGOWYM

1.1. Prawo o ruchu drogowym w Polsce

Obowiązujące w Polsce przepisy Ruchu Drogowego określone są w Ustawie z dnia 20 czerwca 1997 roku Prawo o ruchu drogowym [16]. W Polsce kierujący pojazdami mają obowiązek, między innymi, stosowania się do ruchu prawostronnego, poruszać się z prędkością, która nie będzie utrudniać jazdy innym kierującym, hamowanie powinno odbywać się w sposób, aby nie spowodować utrudnienia lub zagrożenia bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz zachowywać bezpieczny i niezbędny odstęp pomiędzy pojazdami [23]. Zmiana kierunku jazdy lub zmiana pasa ruchu powinna odbywać się przy zachowaniu szczególnej ostrożności. Wyprzedzanie powinno odbywać się z lewej strony pojazdu, który jest wyprzedzany. Osoba, która kieruje pojazdem ma obowiązek mieć przy sobie i na żądanie władz okazać dokumenty, takie jak [3, 23]: prawo jazdy, dokument dopuszczający samochód do ruchu, dowód opłacenia składki ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, dokument o wykonanym badaniu technicznym, inne dokumenty, (określone z obowiązku innej ustawy).

Dopuszczalne prędkości w Polsce dla samochodów osobowych, motocykla i samochodów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej nie przekraczającej 3,5 tony na drogach przedstawiono w tablicy 1, [8]. Dopuszczalny poziom alkoholu we krwi kierowcy w Polsce wynosi 0,2 ‰ – tablica 2 [23]. Kierowca pojazdu samochodowego oraz osoba przewożona pojazdem, który jest wyposażony

w pasy bezpieczeństwa mają obowiązek z nich korzystać, poza osobami ustawowo zwolnionymi. Kierowca odpowiada za niezapięcie pasów bezpieczeństwa przez pasażerów. Kierowca samochodu nie może w trakcie jazdy rozmawiać przez telefon komórkowy, który wymagałby oderwania jednej ręki z kierownicy pojazdu [23]. Dziecko mające mniej niż 150 cm wzrostu powinno być przewożone w foteliku bezpieczeństwa dla dziecka lub innym urządzeniu przytrzymującym dla dziecka zgodnym z odpowiednimi wymaganiami. W ustawie jest mowa o tym, że w pojazdach kategorii M1, N1, N2 i N3 można na tylnym siedzeniu pojazdu przewozić dziecko mające mniej niż 135 cm wzrostu przytrzymywanego za pomocą pasów bezpieczeństwa oraz w przypadku trzeciego dziecka, które ma co najmniej 3 lata, w sytuacji gdy dwoje dzieci jest przewożonych w fotelikach bezpieczeństwa i nie ma możliwości zainstalowania trzeciego urządzenia podtrzymującego dla dziecka. Dziecko może być przewożone bez fotelika bezpieczeństwa lub pasów bezpieczeństwa w pojazdach zwolnionych zgodnie z Ustawą (np. taksówką) [8].

Wszystkie pojazdy samochodowe w Polsce mogą mieć na wyposażeniu kamizelkę odblaskową, która powinna być używana w chwili opuszczenia samochodu w terenie niezabudowanym, drogach szybkiego ruchu i autostradach przez kierowcę oraz wszystkich pasażerów oraz apteczka z podstawowym wyposażeniem. Ponadto w każdym samochodzie powinien być trójkąt ostrzegawczy oraz gaśnica, a w okresie zimowym zaleca się jazdę na oponach zimowych. Przez całą dobę obowiązuje w jazdzie z włączonymi światłami mijania, ale zezwolone jest używanie świateł dziennych od świtu do zmierzchu w normalnych warunkach przejrzystości powietrza [23, 25].

W Polsce wzmożone są poczynania z pijanymi kierowcami. W Polskim Kodeksie karnym w art. 115 § 16 określona jest definicja stanu nietrzeźwości, która mówi, że gdy „zawartość alkoholu we krwi przekracza 0,5 promila albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość lub zawartość alkoholu w 1 dm³ wydychanego powietrza przekracza 0,25 mg albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość”. W polskim prawie karnym wyróżniony został poza stanem nietrzeźwości, „stan wskazujący na spożycie alkoholu”. W stanie wskazującym na spożycie alkoholu „zawartość alkoholu we krwi wynosi 0,2 do 0,5 promila lub gdy obecność alkoholu wynosi od 0,1 mg do 0,25 mg w 1 dm³ wydychanego powietrza” [9, 12, 24].

1.1.1. Analiza definicji wypadku drogowego i kolizji

W Polsce obowiązuje zarówno definicja wypadku drogowego i kolizji drogowej. Definicje te zdefiniowane są w Zarządzeniu Nr 635 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 czerwca 2006 r. w sprawie

metod i form prowadzenia przez Policję statystyki zdarzeń drogowych. Zawarte tam definicje brzmią [4, 28]:

wypadek drogowy – „zdarzenie drogowe, które pociągnęło za sobą ofiary w ludziach, w tym także u sprawcy tego zdarzenia, bez względu na sposób zakończenia sprawy”,

kolizja drogowa – „zdarzenie drogowe, które pociągnęło za sobą wyłącznie straty materialne”,

Wypadek drogowy w Polsce rozumiany jest jako nagłe zdarzenie drogowe, które spowodowało zakłócenia w ruchu drogowych w wyniku którego osoby biorące udział w tym zdarzeniu, odniosły obrażenia ciała lub w wyniku którego straciły życie [15]. W Polskim Obserwatorium Bezpieczeństwa ruchu drogowego wyróżniony został [15]: wypadek śmiertelny, wypadek ciężki, wypadek lekki.

Wypadek śmiertelny to takie zdarzenie drogowe w wyniku którego co najmniej jedna osoba straciła życie. Wypadek ciężki rozumiany jest jako zdarzenie drogowe w którym nikt nie zginął, ale przynajmniej jedna osoba doznała ciężkich obrażeń ciała, natomiast wypadek lekki - żadna osoba nie straciła życia oraz żadna osoba nie doznała ciężkich obrażeń ciała, ale odniosła drobne rany [15].

Według Zarządzenia Nr 635 Komendanta Głównego Policji z dn. 30 czerwca 2006 roku w sprawie metod i form prowadzenia przez Policję statystyki zdarzeń drogowych za ofiarę śmiertelną wypadku drogowego uznaje się osobę zmarłą na miejscu zdarzenia wypadku drogowego lub osobę, która w wyniku odniesionych obrażeń zmarła w ciągu 30 dni od dnia powstania wypadku drogowego. Według podziału osób poszkodowanych za osobę lekko ranną w polskim prawie uznaje się osobę, która odniosła obrażenia ciała lub uszczerbek na zdrowiu powodujący zaburzenia czynności narządu ciała lub jego rozstrój stwierdzony przez lekarza na czas wynoszący maksymalnie 7 dni. Osoba ciężko ranna - która w wyniku wypadku drogowego doznała ciężkiego stopnia kalectwa, nieuleczalnej lub długotrwałej choroby zagrażającej życiu, niezdolności do dalszej pracy w zawodzie, choroby psychicznej lub gdy nastąpił rozstrój zdrowia na okres dłuższy niż 7 dni [28].

Kolizja drogowa w polskim prawie rozumiana jest jako zdarzenie drogowe, w wyniku którego żaden z uczestników tego zdarzenia nie odniósł obrażeń ciała lub śmierci, a jedynie spowodowało to straty materialne [28]. Przez straty materialne rozumie się zniszczenia pojazdów (kasacja pojazdu, uszkodzenia elementów pojazdu), dróg (uszkodzenia barier, obiektów drogowych, znaków, zanieczyszczenie nawierzchni drogi), budynków w pobliżu drogi, przewożonych dóbr materialnych [17].

W Polsce kierowca pojazdu w przypadku uczestnictwa w wypadku drogowym ma obowiązek zatrzymania pojazdu w bezpiecznym miejscu, podjąć odpowiednie kroki, by zapewnić bezpieczeństwo ruchu w miejscu zdarzenia drogowego. W przypadku kolizji drogowej należy usunąć samochód z miejsca zdarzenia drogowego, aby nie powodował on zagrożenia lub wstrzymywania ruchu. Podczas gdy w zdarzeniu drogowym są osoby ranne lub ofiary śmiertelne należy udzielić pierwszej pomocy oraz wezwać służby ratownicze oraz Policję. Nie można podejmować żadnych czynności, które zakłóciłyby ustalenie przebiegu wypadku [28]. Funkcjonariusze Policji odnotowują wypadki drogowe i kolizje związane z ruchem co najmniej jednego pojazdu, które miały miejsce na drodze publicznej, na drodze gdzie obowiązuje strefa ruchu oraz w strefie zamieszkania. Zdarzenia drogowe rejestrowane są w karcie zdarzenia drogowego, a w sytuacji w której jest ofiara śmiertelna zdarzenia drogowego należy wykonać fotokopię schematu miejsca wypadku drogowego [28].

1.2. Prawo o ruchu drogowym w Wielkiej Brytanii

W Wielkiej Brytanii obowiązują przepisy ruchu drogowego określone w Prawie o ruchu drogowym (Road Traffic Law) i w kodeksie drogowym (The Highway Code) [27, 11]. W Wielkiej Brytanii

obowiązuje ruch samochodów lewostronny. Wyprzedzanie powinno odbywać się z prawej strony pojazdu wyprzedzanego. Podobnie jak w Polsce każdy pojazd musi ustąpić pierwszeństwa pojazdowi uprzywilejowanemu, należy zachować bezpieczny odstęp pomiędzy pojazdami, a każdy manewr wykonywać tak, by był on bezpieczny dla innych użytkowników drogi. Kierowca w ma zakaz w czasie jazdy korzystania z telefonu komórkowego [10].

Funkcjonariusze brytyjskiej Policji mogą wezwać kierowcę do kontroli w każdej chwili. Niedostosowanie się do tego polecenia jest odbierane przez tamtejsze służby jako przestępstwo. Nie jest wymagane (tak jak jest to w Polsce), by kierowca miał obowiązek posiadania przy sobie prawa jazdy, dowodu zawarcia ubezpieczenia czy dowodu rejestracyjnego pojazdu. W razie potrzeby funkcjonariusze mogą nakazać dostarczenie ich na komisariat w ciągu 7 dni od dokonanego zatrzymania [18].

Dopuszczalne prędkości obowiązujące w Wielkiej Brytanii dla samochodów osobowych zostały przedstawione w tablicy 1. [18]. W Wielkiej Brytanii obowiązuje zakaz prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu. Dopuszczalna ilość alkoholu we krwi wynosi 80 mg alkoholu na 100 ml krwi, lub 35 mg alkoholu na 100 ml wydychanego powietrza. Dopuszczalny poziom alkoholu we krwi kierowcy wynosi 0,8 ‰ – tablica 2 [18].

Poprzez drogę o nazwie *single carriageway* rozumiana jest droga z dowolną liczbą pasów ruchu, które nie są rozdzielone pasem zieleni, natomiast *double carriageway* to droga o wielu pasach ruchu, które są rozdzielone pasem zieleni [18].

Kierowca i każdy podróżny w Wielkiej Brytanii powinien być zapięty w pasy bezpieczeństwa, jeżeli samochód którym podróżują jest w nie wyposażony. W przeciwieństwie do prawa jakie obowiązuje w Polsce, w Wielkiej Brytanii każdy pasażer odpowiada za siebie. Podróżujące dzieci poniżej trzeciego roku życia muszą być przewożone w fotelikach, które są dostosowane do ich wagi i wieku. Trzylatków nie można przewozić w ustawieniu fotelika tyłem do kierunku podróży na siedzeniu przednim pojazdu, który jest wyposażony w poduszkę powietrzną pasażera. Dzieci do 12 roku życia lub do osiągnięcia 135 cm wzrostu powinny podróżować w fotelikach. Podobnie jak w Polsce w przypadku gdy nie ma możliwości zainstalowania trzeciego fotelika z tyłu pojazdu z powodu zamocowanych już dwóch, dziecko może być zapięte w pasy bezpieczeństwa. W Wielkiej Brytanii nie ma obowiązku zapinania pasów poprzez każdego podróżnego powyżej 14 roku życia na tylnym siedzeniu. Bez fotelików można przewozić dziecko w sytuacjach określonych w prawie [18].

Podróżując w Wielkiej Brytanii zaleca się mieć na wyposażeniu pojazdu kamizelkę odblaskową, apteczkę, gaśnicę oraz komplet zapasowych żarówek. Wymagany jest w pojeździe trójkąt ostrzegawczy. W Wielkiej Brytanii obowiązuje nakaz jazdy z włączonymi światłami mijania tylko w nocy, w dzień tylko w przypadku złych warunków atmosferycznych [25].

W przypadku uczestnictwa w wypadku drogowym w należy poinformować służby bezpieczeństwa o zaistniałym zdarzeniu drogowym. Osoby poszkodowane powinny pozostać w pojeździe pod warunkiem, że nie wiąże się to z dodatkowym niebezpieczeństwem. Na miejscu zdarzenia należy pozostać do chwili przybycia służb ratunkowych [18].

1.2.1. Analiza definicji wypadku drogowego i kolizji

Obowiązująca w Wielkiej Brytanii definicja wypadku drogowego zawarta jest w Raporcie Ofiar Wypadków Drogowych w Wielkiej Brytanii: notatki definicje, symbole i konsekwencje (Reported Road Casualties in Great Britain: notes, definitions, symbols and conventions). Według tego raportu definicja ta brzmi następująco [21]: **wypadek drogowy** odnosi się do każdego zdarzenia drogowego z

udziałem co najmniej jednego pojazdu drogowego, występującego na drodze publicznej, w którym uczestnicy doznali obrażeń ciała.

W Wielkiej Brytanii nie występuje odrębna jak w Polsce definicja kolizji drogowej. W rozumieniu Brytyjczyków wypadek drogowy jest równoważny z określeniem kolizja drogowa. Wypadek drogowy rozumiany jest jako zdarzenie drogowe, do którego doszło na drodze publicznej (wliczając wypadki na chodnikach z wykluczeniem dróg dojazdowych np. do posesji) w którym bierze udział przynajmniej jeden pojazd drogowy, a uczestnicy zdarzenia drogowego odnieśli obrażenia ciała lub ponieśli śmierć. W Wielkiej Brytanii podobnie jak w Polsce wyróżnia się [19]: wypadek śmiertelny, wypadek ciężki, wypadek lekki.

Za wypadek śmiertelny uznawane jest zdarzenie drogowe w którym przynajmniej jedna osoba straciła życie lub w wyniku którego osoba poszkodowana w ciągu 30 dni od wystąpienia wypadku drogowego zmarła (potwierdzone samobójstwa są nie brane pod uwagę). Wypadek ciężki to ten w którym przynajmniej jedna osoba została poważnie ranna, ale nikt nie stracił życia. Za obrażenia ciężkie uznaje się złamania, wstrząsy, zgniecenia, oparzenia, urazy wewnętrzne, ostre cięcia. Za wypadek ciężki uznaje się też wypadek w którym osoba poszkodowana w terminie przekraczającym 30 dni po wypadku zmarła. Jeżeli pacjent był hospitalizowany to wypadek ten może zostać uznany za ciężki. Za wypadek lekki w brytyjskim prawie rozumie się zdarzenie drogowe w którym co najmniej jeden uczestnik zdarzenia został lekko ranny, ale żadna osoba nie została zabita lub ciężko ranna. Za uraz lekki uznaje się skręcenia, siniaki, zadrapania, rany cięte i inne urazy nie wymagające hospitalizacji i leczenia [21].

Wszystkie wypadki drogowe śmiertelne i ciężkie do których doszło na drodze publicznej, w których udział wzięł przynajmniej jeden pojazd muszą być zgłaszane na policję w ciągu 30 dni od zaistnienia zdarzenia [21].

1.3. Prawo o ruchu drogowym w Niemczech

Przepisy o ruchu drogowym w Niemczech określone są w Kodeksie drogowym – Przepisy ruchu drogowego znajdujące się w Dzienniku Ustaw Ministerstwa Transportu [40]. W Niemczech obowiązuje ruch prawostronny. Kierowca powinien nie stwarzać na drodze żadnych sytuacji zagrożenia wypadkiem drogowym. Manewr wyprzedzania powinien odbywać się z lewej strony pojazdu wyprzedzanego. Zmiana pasa ruchu oraz hamowanie powinna odbywać się bezpiecznie, nie gwałtownie i bez narażania innych uczestników ruchu na niebezpieczeństwo zagrożenia wypadkiem drogowym [40]. Dopuszczalne prędkości dla samochodu osobowego w Niemczech przedstawia tablica 1 [13].

Pasażerowie i kierowca ma obowiązek zapinania pasów bezpieczeństwa, prócz osób ustawowo zwolnionych. Dzieci do 12 roku życia i które nie osiągnęły 150 cm wzrostu powinny podróżować w specjalnych fotelikach. Jeżeli nie ma możliwości zamontowania specjalnych siedzisk, to w takim przypadku dzieci, które ukończyły 3 lata powinny podróżować na tylnym siedzeniu i winny być zabezpieczone pasem bezpieczeństwa. Natomiast dzieci poniżej 3 roku życia nie powinny podróżować bez fotelika lub siedziska dopasowanego do ich wymiarów. Dzieci w sytuacjach ustawowo zwolnionych mogą podróżować bez fotelików (np. krótka podróż taksówką) [20, 21].

Zabronione jest również posługiwanie się przez kierowcę telefonem komórkowym w pojeździe bez odpowiedniego sprzętu. Samochód powinien być wyposażony w kamizelkę odblaskową, apteczkę, trójkąt ostrzegawczy. W Niemczech obowiązuje nakaz poruszania się pojazdem samochodowym z włączonymi światłami mijania tylko w przypadku złej widoczności lub w tunelu, ale można również jeździć z włączonymi przez cały rok. Limit alkoholu we krwi kierowcy może wynosić 0,5 promila – tablica 2. W przypadku kie-

rowcy, który posiada prawo jazdy krócej niż dwa lata i osoby, które nie ukończyły 21 roku życia limit alkoholu we krwi wynosi 0 promila [29]. Wśród wymaganych dokumentów w czasie kontroli drogowej w Niemczech znajdują się prawo jazdy, dowód rejestracyjny pojazdu, oraz potwierdzenie zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej [29].

Podczas uczestnictwa w wypadku drogowym należy natychmiast zatrzymać pojazd, a jeżeli jest to możliwe zaparkować go w bezpiecznym miejscu. W sytuacji w której są poszkodowani należy udzielić im pierwszej pomocy i wezwać służby ratunkowe. Nie wolno zacierać śladów na miejscu zdarzenia, które umożliwią późniejsze ustalenie przebiegu wypadku drogowego [40].

1.3.1. Analiza definicji wypadku drogowego i kolizji

Definicja wypadku drogowego obowiązująca w Niemczech określona jest w Prawie Karnym i Prawie o Ruchu Drogowym (Sine des Strafrechts und des Verkehrsrechts) [22]. Zawarta w wymienionym powyżej Prawie Karnym i Prawie o Ruchu Drogowym definicja brzmi następująco [22]:

wypadek drogowy to nagłe zdarzenie na drodze publicznej, którego następstwem jest uszkodzenie ciała ludzkiego lub śmierć lub uszkodzenie mienia.

W prawie Niemieckim nie ma odrębnej definicji kolizji drogowej. Według Niemców kolizja drogowa jest w rozumieniu równoważna z wypadkiem drogowym. Za wypadek drogowy w uznaje się nagłe zdarzenie na drodze publicznej z udziałem pojazdu. W wyniku tego zdarzenia odnoszone są straty materialne takie jak zgniecenia samochodu, uszkodzenie infrastruktury drogowej, a także w wyniku którego osoby uczestniczące w zdarzeniu drogowym doznały obrażeń ciała lub w wyniku którego poniosły śmierć [22]. W Niemczech wypadki podzielone są [20]: wypadek śmiertelny, wypadek ciężki, wypadek lekki.

Za wypadek śmiertelny uznaje się zdarzenie drogowe w którym zginęła przynajmniej jedna osoba lub w wyniku odniesionych obrażeń zmarła w ciągu 30 dni od dnia wypadku drogowego. Za wypadek ciężki rozumiany jest wypadek w którym przynajmniej jedna osoba została ciężko ranna lub trafiła do szpitala na przynajmniej 24 godziny. Wypadek lekki to ten w którym poszkodowani odnieśli drobne obrażenia ciała, takie jak zadrapania, niewielkie rany cięte, siniaki oraz za wypadek lekki uznaje się zdarzenie drogowe po którym żaden z uczestników tego zajścia nie był hospitalizowany [26].

1.4. Prawo o ruchu drogowym na Węgrzech

Przepisy ruchu drogowego obowiązujące na Węgrzech zawarte są w Ustawie Zasady Ruchu Drogowego (Bevezető rendelkezések) [6]. Ruch pojazdów na Węgrzech jest prawostronny. Podobnie jak w wcześniej analizowanych krajach, przy wykonywaniu wszelkich manewrów należy zachować szczególną ostrożność. Wyprzedzanie powinno odbywać się z lewej strony pojazdu. Dopuszczalne prędkości na węgierskich drogach przedstawiono w tablicy 1 [25, 23].

Na wyposażeniu podstawowym samochodu podróżującego na Węgrzech powinna znaleźć się kamizelka odblaskowa, apteczka z podstawowym wyposażeniem, trójkąt ostrzegawczy. Zaleca się posiadanie gaśnicy oraz kompletu żarówek zapasowych i linki holowniczej, ale ich brak nie powoduje nakładania przez funkcjonariuszy policji kar [9, 18]. Pojazdy samochodowe poruszające się po węgierskich drogach mają obowiązek jazdy z włączonymi światłami przez 24 godziny na dobę przez cały rok. Dopuszczalny poziom alkoholu we krwi kierowcy na Węgrzech wynosi 0,0‰ - tablica 2.

Kierowca i pasażerowie mają obowiązek jazdy w pasach bezpieczeństwa. Dzieci do trzech lat powinny być przewożone w specjalnych fotelikach, mogą być przewożone na przednim siedzeniu tyłem do kierunku jazdy, jeżeli pojazd ten nie jest wyposażony w

poduszkę powietrzną dla pasażera. Natomiast te które ukończyły 3 lata do wzrostu 135 cm mogą podróżować na tylnym siedzeniu z zapiętymi pasami bezpieczeństwa [25].

Pośród wymaganych dokumentów wymaganych na Węgrzech znajduje się prawo jazdy, dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia odpowiedzialność cywilnej, a jeżeli samochodem nie podróżuje właściciel pojazdu wymagana jest jego pisemna zgoda. Kierowca samochodu może posługiwać się tylko telefonem komórkowym wyłącznie przy użyciu zainstalowanego zestawu głośnomówiącego [18].

1.4.1. Analiza definicji wypadku drogowego i kolizji

Aktualna definicja wypadku drogowego zawarta jest w Regulaminie Komendanta Głównego Policji – instrukcja w przypadku wypadków drogowych i przestępstw w ruchu drogowym (Az Országos Rendőr-Főkapitányság Hivatalos Lapja). Definicja wypadku drogowego w Węgierskim Prawie jest następująca [8]: **wypadek drogowy** rozumiany jest jako nieoczekiwane zdarzenie w którym bierze udział przynajmniej jeden pojazd transportu drogowego, którego następstwem są szkody materialne i w którym przynajmniej jedna osoba została ranna lub zabita.

W Węgierskim prawie nie wyróżnia się pojęcia kolizja drogowa. Jako wypadek drogowy rozumiane jest nagle i niespodziewane zdarzenie drogowe, które powoduje utrudnienia w ruchu. Aby zdarzenie drogowe było nazywane w Węgierskim prawie wypadkiem drogowym muszą być poniesione szkody materialne lub uczestnicy tego zdarzenia muszą odnieść obrażenia ciała lub śmierć. Wyróżnia się następujący podział wypadków drogowych [8]: wypadek lekki, wypadek ciężki, wypadek śmiertelny.

Wypadek śmiertelny to zdarzenie drogowe w którym przynajmniej jedna osoba straciła życie na miejscu tego zdarzenia lub później. Wypadkiem ciężkim nazywa się na Węgrzech wypadek drogowy w którym przynajmniej jeden uczestnik odniósł ciężkie obrażenia ciała, a jego rekonwalescencja trwała dłużej niż 8 dni. Wypadek lekki to zdarzenie drogowe w którym przynajmniej jedna osoba została ranna a jego hospitalizacja trwała krócej niż 8 dni [8].

2. PRAWO O RUCHU DROGOWYM

Porównanie prawa o ruchu drogowym w rozpatrywanych krajach zostało zestawione w tablicach 1, 2, 3.: tablica 1 - dopuszczalne prędkości na drogach, tablica 2 - dopuszczalne stężenie alkoholu we krwi, tablica 3 - zestawienie dotyczące definicji wypadku drogowego i podziały wypadków ze względu na stopień ich ciężkości. [14, 9, 5, 26, 23, 25, 12, 24, 4, 28, 15, 10, 21, 13, 22, 8].

Tab. 1. Porównanie dopuszczalnych prędkości na wybranych drogach w rozpatrywanych krajach europejskich

Rodzaj drogi	Polska	Wielka Brytania	Niemcy	Węgry
Droga obszarze zabudowanym	50 km/h (500-2300) 60 km/h (2300-500)	48 km/h	50 km/h	50 km/h
Droga w obszarze niezabudowanym	90 km/h	-	100 km/h	90 km/h
Droga ekspresowa	120 km/h	96km/h lub 112 km/h (w zależności od rozdzielania pasów ruchu pasami zieleni)	130 km/h	110 km/h
Autostrada	140 km/h	112 km/h	Brak ograniczenia	130 km/h

Tab. 2. Porównanie dopuszczalnego poziomu alkoholu we krwi kierowcy w wybranych krajach europejskich

	Polska	Wielka Brytania	Niemcy	Węgry
Dopuszczalny poziom alkoholu we krwi	0,2 ‰	0,8 ‰	0,5 ‰	0,0 ‰

Tab. 3. Porównanie definicji wypadku drogowego i podziału wypadków drogowych ze względu na stopień ich ciężkości

Rodzaj drogi	Polska	Wielka Brytania	Niemcy	Węgry
wypadek drogowy	zdarzenie drogowe, które pociągnęło za sobą ofiary w ludziach, w tym także u sprawcy tego zdarzenia, bez względu na sposób zakończenia sprawy	odnosi się do każdego zdarzenia drogowego z udziałem co najmniej jednego pojazdu drogowego, występującego na drodze publicznej, w którym uczestnicy doznali obrażeń ciała	to nagłe zdarzenie na drodze publicznej, którego następstwem jest uszkodzenie ciała ludzkiego lub śmierć lub uszkodzenie mienia	nieoczekiwane zdarzenie w którym bierze udział przynajmniej jeden pojazd transportu drogowego, którego następstwem są szkody materialne i w którym przynajmniej jedna osoba została ranna lub zabita
kolizja drogowa	zdarzenie drogowe, które pociągnęło za sobą wyłącznie straty materialne	-	-	-
wypadek śmiertelny	zdarzenie drogowe w wyniku którego przynajmniej jedna osoba straciła życie	zdarzenie drogowe w którym przynajmniej jedna osoba straciła życie lub w wyniku którego osoba poszkodowana w ciągu 30 dni od wystąpienia wypadku drogowego zmarła (potwierdzone samobójstwa są nie brane pod uwagę)	zdarzenie drogowe w którym zginęła przynajmniej jedna osoba lub w wyniku odniesionych obrażeń zmarła w ciągu 30 dni od dnia wypadku drogowego	zdarzenie drogowe w którym przynajmniej jedna osoba straciła życie na miejscu tego zdarzenia lub później
wypadek ciężki	zdarzenie drogowe, w wyniku którego przynajmniej jedna osoba doznała ciężkich obrażeń ciała np. uszkodzenie ciała powodujące kalectwo, głębokie rany cięte	zdarzenie drogowe, w którym przynajmniej jedna osoba została poważnie ranna, ale nikt nie stracił życia. Jeżeli pacjent był hospitalizowany to wypadek ten może zostać uznany za ciężki	zdarzenie drogowe, w którym została ciężko ranna osoba lub trafiła do szpitala na przynajmniej 24 godziny	zdarzenie drogowe w którym przynajmniej jeden uczestnik odniósł ciężkie obrażenia ciała, a jego rekonwalescencja trwała dłużej niż 8 dni
wypadek lekki	zdarzenie drogowe, w wyniku którego przynajmniej jedna osoba odniosła np. drobne rany cięte, otarcia, siniaki	zdarzenie drogowe, w którym co najmniej jeden uczestnik zdarzenia został lekko ranny	Zdarzenie drogowe, w którym poszkodowani odnieśli drobne obrażenia ciała, takie jak zadrapania, niewielkie rany cięte, siniaki oraz za wypadek lekki uznaje się zdarzenie drogowe po którym żaden z uczestników tego zajścia nie był hospitalizowany	zdarzenie drogowe w którym przynajmniej jedna osoba została ranna a jego hospitalizacja trwała krócej niż 8 dni
ofiara śmiertelna	osoba zmarła na miejscu wypadku drogowego lub osoba, która w wyniku odniesionych obrażeń zmarła w ciągu 30 dni od dnia powstania wypadku drogowego	osoba zmarła na miejscu wypadku drogowego lub osoba, która w wyniku odniesionych obrażeń zmarła w ciągu 30 dni od dnia powstania wypadku drogowego	osoba zmarła na miejscu wypadku drogowego lub osoba, która w wyniku odniesionych obrażeń zmarła w ciągu 30 dni od dnia powstania wypadku drogowego	osoba zmarła na miejscu wypadku drogowego lub osoba, która w wyniku odniesionych obrażeń zmarła w późniejszych dniach
osoba ciężko ranna	osoba, która w wyniku wypadku drogowego doznała ciężkiego stopnia kalectwa, nieuleczalnej lub długotrwałej choroby zagrażającej życiu, niezdolności do dalszej pracy w zawodzie, choroby psychicznej lub gdy nastąpił rozstrój zdrowia na okres dłuższy niż 7 dni	osoba, która w wyniku wypadku drogowego doznała obrażenia ciężkie (złamania, wstrząsy, zgniecenia, oparzenia, urazy wewnętrzne, ostre cięcia)	osoba, która w wyniku wypadku drogowego doznała obrażenia ciężkie, takie jak złamanie, ostre cięcia, a osoba poszkodowana musiała być hospitalizowana przez co najmniej 24 godziny	osoba, która w wyniku wypadku drogowego doznała obrażenia ciężkie (złamanie, wstrząsy, ostre cięcia), a hospitalizacja poszkodowanego trwała dłużej niż 8 dni
osoba lekko ranna	osoba, która odniosła obrażenia ciała lub uszczerbek na zdrowiu powodujący zaburzenia czynności narządu ciała lub jego rozstrój stwierdzony przez lekarza na czas wynoszący maksymalnie 7 dni	osoba, która w wyniku wypadku drogowego doznała urazów lekkich (skręcenia, siniaki, zadrapania, rany cięte i inne urazy nie wymagające hospitalizacji i leczenia)	osoba, która w wyniku wypadku drogowego doznała urazów lekkich, a żaden z uczestników wypadku nie wymagał hospitalizacji	osoba, która w wyniku wypadku drogowego doznała urazów lekkich, a hospitalizacja uczestnika wypadku drogowego trwała krócej niż 8 dni

PODSUMOWANIE

Prawo o ruchu drogowym w Wielkiej Brytanii różni się od prawa drogowego w Polsce, Niemczech i Węgrzech głównie ze względu na lewostronny ruch pojazdów. Dopuszczalna prędkość na drodze

w obszarze zabudowanym w Polsce, Niemczech i Węgrzech wynosi 50 km/h, natomiast w Wielkiej Brytanii 48 km/h.

Definicja wypadku drogowego i kolizji obowiązuje tylko w prawie polskim, w Wielkiej Brytanii, Niemczech i Węgrzech zdefiniowane zostało tylko pojęcie wypadku drogowego, a kolizja drogowa jest równoważna z obowiązującą definicją wypadku drogowego. W

każdym z rozpatrywanych krajów wyróżnia się wypadek śmiertelny, wypadek ciężki i wypadek lekki oraz definiuje się ofiarę śmiertelną, osobę ciężko ranną i osobę lekko ranną. Wypadek śmiertelny i ofiara śmiertelna wypadku drogowego w każdym rozpatrywanym kraju definiowana jest tak samo. Różnice wynikają pomiędzy różnieniem wypadku ciężkiego z osobą ciężko ranną i wypadku lekkiego z osobą lekko ranną (dotyczy różnej ilości dni rekonwalescencji i hospitalizacji osoby po wypadku drogowym).

BIBLIOGRAFIA

1. AZ ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG HIVATALOS LAPJA ORFK www.police.hu dostęp: 26.04.2016
2. Europejski Program Działań na rzecz brd <http://www.krbrd.gov.pl> dostęp: 20.04.2016
3. http://ec.europa.eu/transport/road_safety/pdf/observatory/historical_evolution.pdf dostęp: 07.05.2016
4. <http://edziennik.policja.gov.pl> dostęp: 19.04.2016
5. <http://mojafirma.infor.pl/moto/prawo-na-drozdze/mandaty-i-punkty-karne/321760>, Dopuszczalna-zawartosc-alkoholu-we-krwi-kierowcy-Polska-i-Europa.html dostęp: 24.05.2016
6. http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=97500001.
7. <http://podroze.auto-swiat.pl/niemcy/przepisy-drogowe-w-niemczech> dostęp: 31.05.2016
8. <http://roadtripbus.pl/> dostęp: 31.05.2016
9. <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk> dostęp: 08.03.2016
10. http://www.emito.net/poradniki/transport/samochodem_po_wielkiej_brytanii/przepisy_drogowe_w_uk dostęp: 21.05.2016
11. <http://www.legislation.gov.uk> dostęp: 30.05.2016
12. <http://www.lodz.policja.gov.pl/content/view/1400/363> dostęp: 30.05.2016
13. <http://www.staedtebauliche-laermfibel.de/pdf/StVO.pdf> dostęp: 31.05.2016
14. <http://statystyka.policja.pl/st/ruch-drogowy/76562,Wypadki-drogowe-raporty-roczne.html> dostęp: 14.10.2015
15. <https://www.obserwatoriumbrd.pl/pl/rejestracja/definicje> dostęp: 30.05.2016
16. isap.sejm.gov.pl dostęp: 19.04.2016
17. Kazimierz Jamroz Analiza kategorii strat w wypadkach drogowych. Czasopismo logistyka <http://www.czasopismologistyka.pl/artykuly-naukowe/send/-/1858> dostęp: 30.05.2016
18. KPM Bevezető rendelkezések dostęp: 26.04.2016
19. Plachecka M., *Efekty działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa w transporcie publicznym w Polsce*, Autobusy – Technika, Eksploatacja, Systemy Transportowe 2016, nr 10.
20. Raczyńska-Bulawa E., *Bezpieczeństwo w ruchu drogowym w Europie: założenia polityki UE i ocena podejmowanych działań z perspektywy danych statystycznych*, Autobusy – Technika, Eksploatacja, Systemy Transportowe 2016, nr 10.
21. Reported Road Casualties in Great Britain: notes, definitions, symbols and conventions https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/462818/reported-road-casualties-gb-notes-definitions.pdf dostęp: 27.04.2016
22. Sinne des Strafrechts und des Verkehrsrechts www.vdpolizei.de dostęp: 26.04.2016
23. Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 roku Prawo o ruchu drogowym [isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19970980602.pl/](http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19970980602.pl) dostęp: 19.04.2016
24. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny dostęp: 30.05.2016
25. www.camprest.com dostęp: 30.05.2016
26. www.destatis.de dostęp: 08.03.2016
27. www.gov.uk/the-highway-code dostęp: 30.05.2016
28. Zarządzenie Nr 635 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 czerwca 2006 r. w sprawie metod i form prowadzenia przez Policję statystyki zdarzeń drogowych http://edziennik.policja.gov.pl/DU_KGP/2013/75/oryginal/Zalacznik1.pdf dostęp: 29.05.2016

Analysis of selected issues of traffic law in selected European countries

The article discusses selected issues of traffic law in the following countries: Poland, United Kingdom, Germany and Hungary. It was presented the definition of a traffic accident in force in each of these countries, and also collision in Poland. Comparisons were made: the permissible level of alcohol in the driver's blood, the permissible speed on chosen roads. It compared definitions of a traffic accident and the division of traffic accidents due to the degree of their importance.

Autorzy:

Mgr inż. Sylwia Dyraga – Politechnika Świętokrzyska Katedra Pojazdów Samochodowych i Transportu, Al. 1000-lecia Państwa Polskiego 7, 25-314 Kielce

dr hab. inż. Marek Jaśkiewicz – Politechnika Świętokrzyska Katedra Pojazdów Samochodowych i Transportu, Al. 1000-lecia Państwa Polskiego 7, 25-314 Kielce, m.jaskiewicz@tu.kielce.pl

dr hab. inż. Milos Poliak – University of Zilina, Zilina, Slovakia, Department of Road and Urban Transport, Faculty of Operation and Economics of Transport and Communications, milos.poliak@fpedas.uniza.sk

dr hab. inż. Dariusz Więckowski prof. nzw. – Przemysłowy Instytut Motoryzacji, ul. Jagiellońska 55, 03-301 Warszawa, d.wieckowski@pimot.eu